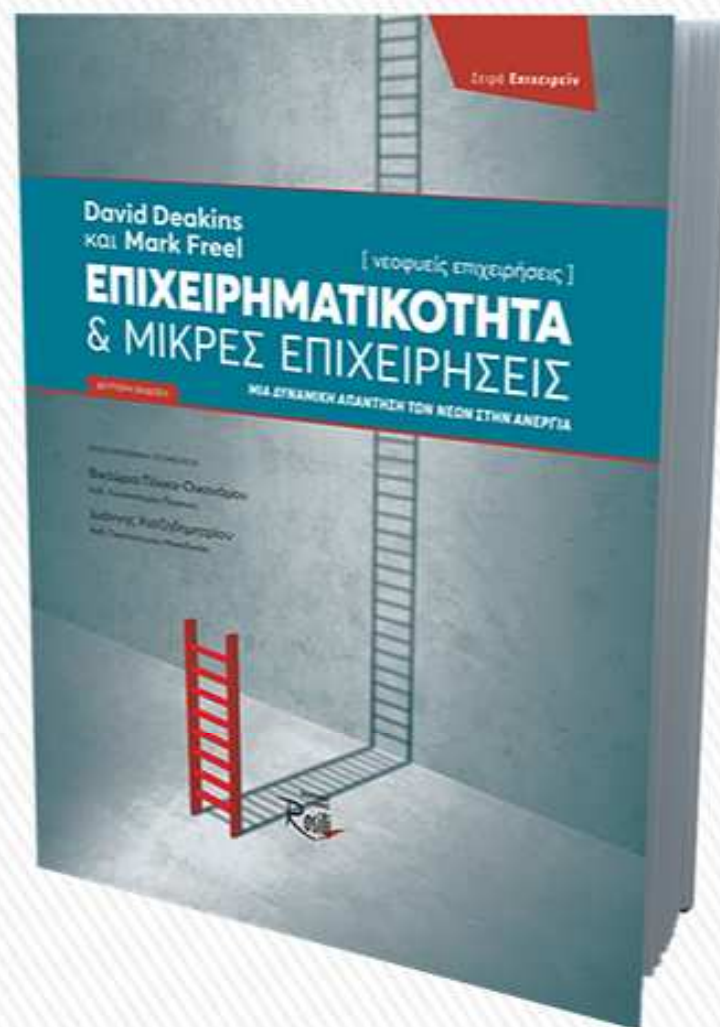

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Νεοφυείς Επιχειρήσεις:

Μια δυναμική απάντηση των νέων στην ανεργία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ: ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΜΕΛ: Β.ΠΕΚΚΑ- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Ι. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ❑ Περιγραφή των κυριότερων θεωριών και εννοιών για τον επιχειρηματία
- ❑ Σύγκριση και αντιδιαστολή αυτών των θεωριών για το ρόλο του επιχειρηματία.
- ❑ Περιγραφή της διαδικασίας της επιχειρηματικότητας
- ❑ Συζήτηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη διαδικασία της επιχειρηματικότητας
- ❑ Κριτική εξέταση της προσέγγισης του επιχειρηματία με βάση την προσωπικότητα
- ❑ Συζήτηση των κοινωνικών και των περιβαλλοντικών παραγόντων που επηρεάζουν την έκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- ❑ Περιγραφή του ρόλου του επιχειρηματικού κεφαλαίου στη διαδικασία της επιχειρηματικότητας.

Επιχειρηματικότητα: Εισαγωγή

Υπάρχουν Πολλοί Ορισμοί για την Επιχειρηματικότητα

"Η επιχειρηματικότητα είναι εξ ορισμού η δημιουργία νέων οργανισμών."
(Vesper)

"Η αναζήτηση ευκαιριών χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι πόροι που σήμερα έχει κάποιος υπό τον έλεγχό του." (Timmons)

"Η επιχειρηματικότητα είναι μια νοοτροπία ή ένας τρόπος σκέψης." (Allen)

Ορισμοί της Επιχειρηματικότητας

"Η επιχειρηματικότητα, με βάση τον αυστηρό ορισμό της, αφορά τη δημιουργία μιας νέας οικονομικής οντότητας με επίκεντρο ένα νέο προϊόν ή υπηρεσία ή, στη χειρότερη περίπτωση, ενός που διαφέρει σημαντικά από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προσφέρονται αλλού στην αγορά."

Curran and Stanworth

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας

Σχήμα 1.1: Οι προσεγγίσεις της επιχειρηματικότητας

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας: Βασικοί θεωρητικοί

Αυστριακή Σχολή – απόψεις που αναπτύχθηκαν από την Οικονομική της Πληροφορίας.

Kirzner – ο επιχειρηματίας δεν έχει ειδικές γνώσεις, αλλά αναγνωρίζει ευκαιρίες πριν από άλλους – θα μπορούσε απλώς να είναι ένας έμπορος στην αγορά, οποιοσδήποτε θα μπορούσε να έχει τις απαιτούμενες ικανότητες.

Schumpeter – σε αντίθεση ο επιχειρηματίας του Schumpeter χρειάζεται ειδικές γνώσεις και είναι ένας "καινοτόμος", ο επιχειρηματίας του Schumpeter είναι ένα ιδιαίτερο πρόσωπο – μια 'ηρωική' μορφή.

Knight – ο επιχειρηματίας είναι κάποιος που αναλαμβάνει κινδύνους – αναλαμβάνει κινδύνους που σχετίζονται με την αβεβαιότητα – κέρδος είναι η αμοιβή για την ανάληψη κινδύνων.

Οικονομικές Θεωρίες

Kirzner

- Ο επιχειρηματίας: οποιοσδήποτε που είναι σε εγρήγορση για να εντοπίσει επικερδείς ευκαιρίες για ανταλλαγή.
- Λειτουργεί σαν τον μεσάζοντα ο οποίος διευκολύνει την ανταλλαγή.
- Διαθέτει επιπλέον γνώσεις, που επιτρέπουν την αναγνώριση και εκμετάλλευση μιας ευκαιρίας, η οποία μπορεί να γίνει μια δημιουργική ανακάλυψη.

Επιπτώσεις της Θεωρίας του Kirzner

- Οποιοσδήποτε μπορεί να γίνει επιχειρηματίας.
- Δεν υπάρχουν εμπόδια στην αντίληψη, αυτό που έχει σημασία είναι ο εντοπισμός μιας ευκαιρίας.
- Μια ανταγωνιστική απειλή μπορεί να εμφανιστεί από οπουδήποτε και "όσοι είναι έξω από το παιχνίδι" μπορεί να είναι πιο γρήγοροι στην αναγνώριση των ευκαιριών.
- Ευκαιρίες εμφανίζονται σε κάθε επίπεδο. Μια πετυχημένη οικονομία χρειάζεται πάρα πολλούς επιχειρηματίες.

Οικονομικές Θεωρίες

Schumpeter

- Ο επιχειρηματίας είναι ένα ιδιαίτερο πρόσωπο που φέρνει την αλλαγή.
- Είναι κάποιος που καινοτομεί – αλλά μπορεί να του είναι δύσκολο να ιδρύσει μια νέα μικρή καινοτομική επιχείρηση.
- Ασχολείται με την *ανάπτυξη* των νέων τεχνολογιών και διαδικασιών (όχι προσαρμογή, όπως ο Kirzner) – τη δημιουργία και λειτουργία σε μεγάλη κλίμακα.

Επιχειρηματίες

- Είναι οι δημιουργοί της αλλαγής: αυτοί προκαλούν την αλλαγή (Ο Kirzner δεν εξηγεί από πού προέρχεται η αλλαγή στην οικονομία αλλά την παίρνει ως κάτι δεδομένο).
- Έχουν "ένα όραμα", το κίνητρο να αγωνιστούν για να αποδείξουν τις δυνατότητές τους, τη χαρά να δημιουργήσουν και να φροντίσουν ώστε να γίνουν πράγματα.

Schumpeter

Ο κύκλος της δημιουργικής καταστροφής

- Σε ένα σταθερό οικονομικό περιβάλλον, ο επιχειρηματίας εκτιμά το κέρδος του νέου προϊόντος ή της διαδικασίας του.
- Το λανσάρισμα του εγχειρήματος είναι ένα σοκ.
- Δημιουργεί νέες δυνατότητες οι οποίες απειλούν τα υπάρχοντα προϊόντα.
- Η επιχειρηματικότητα αυτού του είδους, καταστρέφει καθώς δημιουργεί και δημιουργεί καθώς καταστρέφει.
- Η επιτυχία του νέου εγχειρήματος ενθαρρύνει τους μιμητές.
- Υποκινεί την εισαγωγή εκ μέρους άλλων επιχειρηματιών ενός εύρους νέων συμπληρωματικών δραστηριοτήτων.

Επιπτώσεις της Θεωρίας του Schumpeter

Ο Επιχειρηματίας

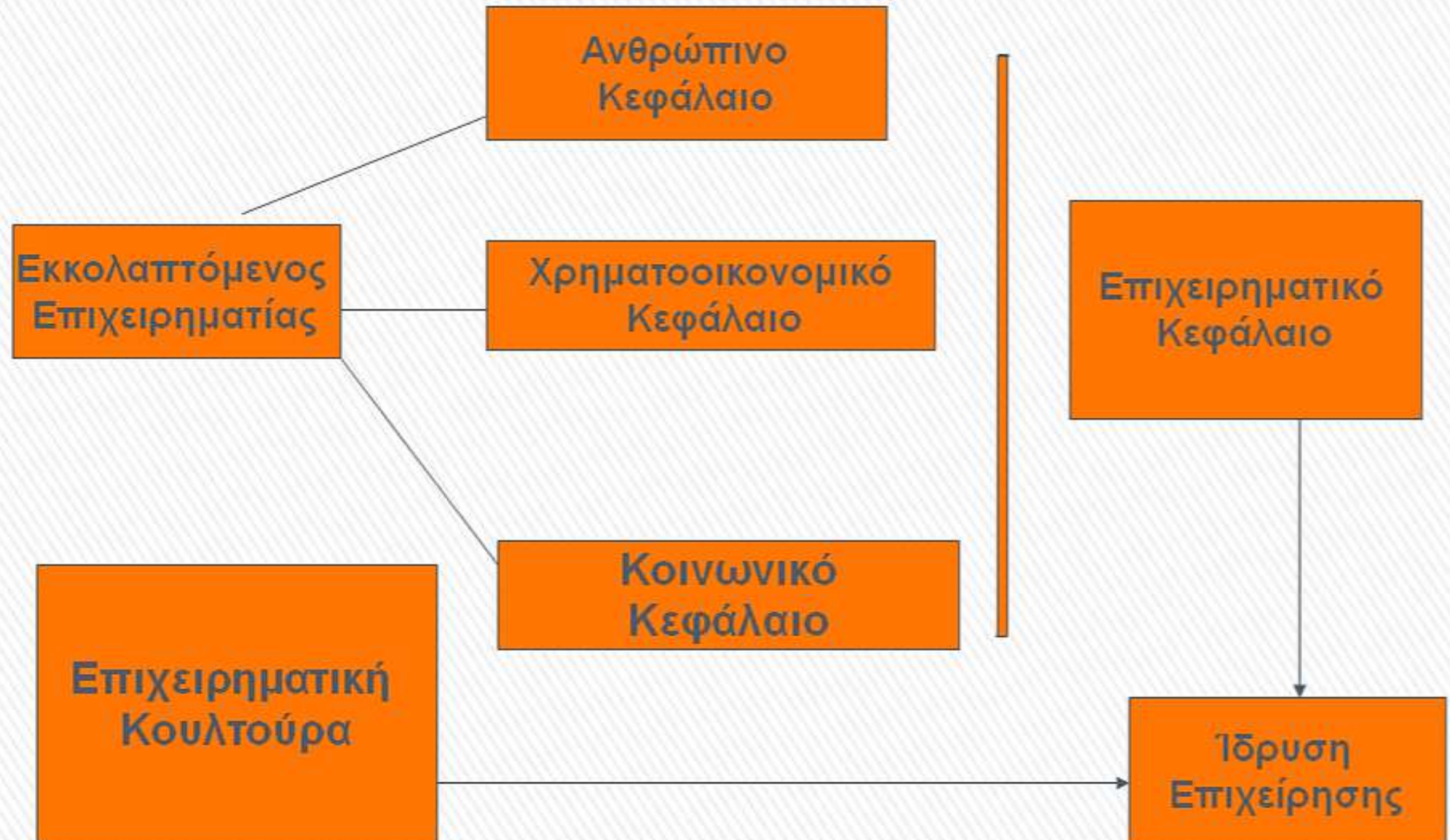
- Είναι ένα εξαιρετικό πρόσωπο, που παράγει ριζοσπαστικούς τρόπους σκέψης.
- Μπορεί να έχει δυσκολία να βρει υποστήριξη και χρηματοδότηση, επειδή οι άλλοι άνθρωποι δεν καταλαβαίνουν αυτόν τον νέο τρόπο σκέψης.
- Παράγει δημιουργική καταστροφή – το νέο πλαίσιο κάνει το παλιό να φαίνεται ακατάλληλο.

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας: Βασικοί Θεωρητικοί

Βασικές συνεισφορές συγγραφέων οικονομικών κειμένων για τον ρόλο του επιχειρηματία

Συγγραφέας	Βασικός ρόλος του επιχειρηματία	Επιπρόσθετη συμβολή
Say	Συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές	Καταλύτης οικονομικής αλλαγής
Cantillon	Συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές	Καταλύτης οικονομικής αλλαγής
Kirzner	Ικανότητα εντοπισμού των ευκαιριών	Η σημαντικότερη ικανότητα του επιχειρηματία είναι η 'δημιουργική' εγρήγορσή του
Schumpeter	Καινοτόμος	Ο επιχειρηματίας ως 'ήρωική' μορφή
Knight	Αναλαμβάνει κινδύνους	Το κέρδος είναι η ανταμοιβή για την ανάληψη κινδύνου
Casson	Συνδυάζει τους παραγωγικούς πόρους	Βασική επιρροή του περιβάλλοντος
Shackle	Δημιουργικότητα	Η αβεβαιότητα δημιουργεί ευκαιρίες για κέρδος
Hayek	Οραματιστής	Αναγνώριση ευκαιριών μέσω της γνώσης

Επιχειρηματικό Ξεκίνημα: Θεωρία των Πόρων

Αναγνώριση Ευκαιριών

Οικονομικά της Πληροφορίας-- αποκλίνουσες ατελείς πληροφορίες που κατέχουν ιδιώτες τις οποίες οι επιχειρηματίες μπορούν να εκμεταλλευτούν (Αυστριακή Σχολή).

Ο επιχειρηματίας αναλαμβάνει μια διαδικασία ανακάλυψης η οποία αποκαλύπτει ευκαιρίες.

Ο Shane (2000) υποστηρίζει ότι οι ευκαιρίες θα ανακαλυφθούν από επιχειρηματίες με βάση πληροφορίες που ήδη έχουν.

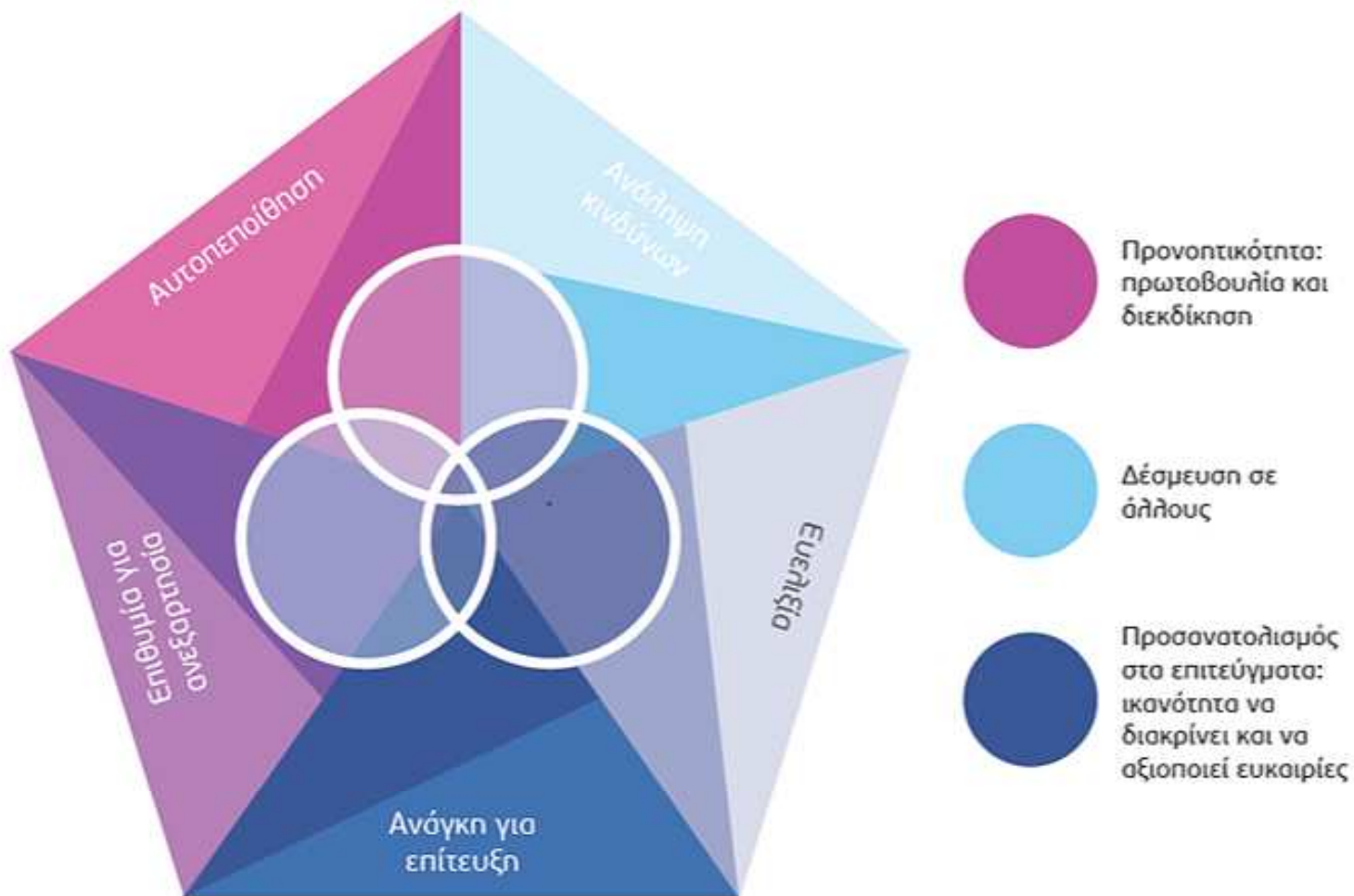
Υλοποίηση

- Η θεωρία της υλοποίησης είναι μια εναλλακτική προσέγγιση του θέματος της αναγνώρισης των ευκαιριών (Sarasvathy – βλέπε προτεινόμενη βιβλιογραφία).
- Μια άποψη που βασίζεται περισσότερο στους πόρους – ο επιχειρηματίας έχει αυτοπεποίθηση και θα υλοποιήσει τις ευκαιρίες με περιορισμένους πόρους – π.χ. με bootstrapping.
- Δεν "ανακαλύπτει" ευκαιρίες.

Ψυχολογική Προσέγγιση

Οι επιχειρηματίες έχουν βασικές ψυχολογικές ιδιότητες ή "γνωρίσματα" :

- ✓ Μεγάλη ανάγκη για επιτυχία (McClelland)
- ✓ Υψηλού επιπέδου εσωτερικό έλεγχο
- ✓ Άτομο που αναλαμβάνει κινδύνους έχοντας υπολογίσει το μέγεθός τους
- ✓ Δημιουργικότητα και καινοτομία
- ✓ Ανοχή στην ασάφεια
- ✓ Ανάγκη για αυτονομία
- ✓ Αυτο-αποτελεσματικότητα και ικανότητες λήψης αποφάσεων

Πηγή Ελέγχου

- Εσωτερική πηγή ελέγχου – Άτομα που πιστεύουν στον εαυτό τους για να ελέγχουν την τύχη τους.
- Εξωτερική πηγή ελέγχου – Άτομα που πιστεύουν ότι η ζωή τους κυριαρχείται από τυχαία γεγονότα που δεν ελέγχουν οι ίδιοι ή κυριαρχούνται από ισχυρά άτομα, δηλαδή η "μοίρα" ελέγχει την τύχη τους.

Εσωτερική Πηγή Ελέγχου

- Οι πετυχημένοι επιχειρηματίες έχουν υψηλότερη εσωτερική πηγή ελέγχου απ' ό,τι οι μη πετυχημένοι επιχειρηματίες (Brockhaus).
- Οι πετυχημένοι επιχειρηματίες πιστεύουν ότι μπορούν και πρέπει να ελέγχουν την τύχη τους.
- Οι επιχειρηματίες με εσωτερική πηγή ελέγχου πιθανόν να αναλαμβάνουν μεσαίας βαθμίδας κινδύνους.

Η Προσέγγιση των Ψυχολογικών Γνωρισμάτων

- Εντοπίζει χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ή γνωρίσματα.
- Οι επιχειρηματίες έχουν έμφυτες ικανότητες που δεν διαθέτουν άλλοι.
- Υποστηρίζει ότι η προσφορά πιθανών επιχειρηματιών είναι περιορισμένη, συνεπώς υπάρχουν ελάχιστα που θα κερδηθούν από την άμεση παρέμβαση για να ενθαρρυνθεί η επιχειρηματικότητα.
- Η ιδέα της περιορισμένης προσφοράς πιθανών επιχειρηματιών έχει επικριθεί.
- Πολλές ειδικές "επιχειρηματικές" ικανότητες και δεξιότητες θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε πετυχημένους μάνατζερ.

Εντοπισμός των Συνόλων των Γνωρισμάτων

Τα χαρακτηριστικά μπορούν να είναι επίκτητα ή είναι έμφυτα (Timmons):

- **Επίκτητα:** Ανάγκη για επιτυχία, πηγή ελέγχου, ανάληψη ευθύνης.
- **Έμφυτα:** Υψηλή ενέργεια, συναισθηματική σταθερότητα, σύλληψη ιδεών, όραμα, ικανότητα να εμπνέει άλλους.

Κριτικές της Προσέγγισης των Γνωρισμάτων

Κοινωνικο–συμπεριφορική Προσέγγιση

- Θεωρίες της κοινωνικής περιθωριοποίησης, άτομα που έχουν μετατεθεί ή ξεριζωθεί
- Οικογενειακό υπόβαθρο, θέση
- Εκπαιδευτικό υπόβαθρο
- Φύλο, γυναικεία επιχείρηση
- Επιχείρηση εθνικών μειονοτήτων
- Δίκτυα και πρότυπα ρόλων

Το Μοντέλο της Κοινωνικής Περιθωριοποίησης

- Εκείνοι οι οποίοι αντιλαμβάνονται αναντιστοιχία μεταξύ των προσωπικών τους γνωρισμάτων και του ρόλου που παίζουν στην απασχόληση, θα παρακινηθούν επαρκώς για να αλλάξουν ή να αναδομήσουν τις συνθήκες εργασίας τους.
- Η αυτοαπασχόληση μπορεί να είναι ο τρόπος για να δημιουργηθεί καλύτερη 'ταύτιση', π.χ. άτομα που δεν ταιριάζουν σε ένα μεγάλο οργανισμό.

Παραδείγματα

- Πολιτικοί και θρησκευτικοί πρόσφυγες π.χ. αυτοί που αναζητούν άσυλο,
- Εθνικές μειονότητες μεταναστών,
- Εργαζόμενοι που απολύθηκαν,
- Εγχώριες μετακινήσεις: γυναίκες που σταματούν να εργάζονται για να δημιουργήσουν οικογένεια.

Περιορισμός της Κοινωνικής Περιθωριοποίησης

- Δυνάμεις μετατόπισης μόνο, δεν αρκούν για να ωθήσουν κάποιον να ιδρύσει μια επιχείρηση.
- Η θεωρία δεν εξηγεί γιατί τα ποσοστά συμμετοχής της επιχειρηματικότητας διαφέρουν ανά περιοχή, φύλο και ομάδα εθνικής μειονότητας.
- Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού – είναι κάποιιο πιο κατάλληλο για επιχειρηματίες; π.χ. υψηλό ποσοστό ιδρύσεων και πετυχημένων επιχειρήσεων στη νοτιοανατολική Αγγλία.
- Το περιβάλλον και η υποδομή παίζουν σημαντικό ρόλο, π.χ. τα αποτελεσματικά δίκτυα συμβάλλουν στην επιχειρηματική συμπεριφορά και επιτυχία.

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας

- Αυτές οι προσεγγίσεις βοηθούν να εξηγήσουμε τις διάφορες όψεις της επιχειρηματικότητας, αλλά εάν στηριχτούμε στον ορισμό του Timmons:

" Η αναζήτηση ευκαιριών χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι πόροι που σήμερα έχει κάποιος υπό τον έλεγχό του."

- Εκείνο που έχει σημασία είναι αυτό που κάνουν οι επιχειρηματίες.

Οι Πλέον Επιθυμητές Ιδιότητες

- ✓ Δέσμευση και αποφασιστικότητα
- ✓ Εμμονή για τις ευκαιρίες
- ✓ Ανοχή του κινδύνου
- ✓ Δημιουργικότητα, στήριξη στις δικές μας δυνάμεις, ικανότητα προσαρμογής
- ✓ Κίνητρο για διάκριση
- ✓ Ηγεσία
- ✓ Ενέργεια και υγεία
- ✓ Εξυπνάδα
- ✓ Ικανότητα να εμπνέεις άλλους
- ✓ Αξίες

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας: Επιχειρηματική Μάθηση

Οι προσεγγίσεις για την επιχειρηματική μάθηση αναγνωρίζουν τη δυναμική διαδικασία της επιχειρηματικότητας, καθώς και ότι η συμπεριφορά μπορεί να αλλάξει διαχρονικά και δεξιότητες μπορούν να αποκτηθούν:

1. Θεωρίες για τη μάθηση ενηλίκων--- π.χ. Ο μαθησιακός εμπειρικός κύκλος του Kolb.
2. Περιβαλλοντικές και κοινωνικές ερμηνείες: η μάθηση είναι προϊόν του κοινωνικού περιβάλλοντος.
3. Θεωρίες οργανωσιακής μάθησης.

Θεωρία της Εκκίνησης: Θεωρίες Επιχειρηματικής Μάθησης

Συμπεράσματα

- Οι θεωρίες της επιχειρηματικότητας μας βοηθούν να κατανοήσουμε τις διάφορες πτυχές των επιχειρηματικών χαρακτηριστικών, αλλά...
- Παρόλο που κάποιες πτυχές της επιχειρηματικότητας είναι έμφυτες υπάρχουν και πολλά που μπορεί κάποιος να μάθει, π.χ. πώς να αξιολογεί από οικονομική άποψη, πώς να λανσάρει, πώς να διαχειρίζεται και πώς να 'θερίζει' ή να εκμεταλλεύεται μια επιχείρηση.
- Σημαντικό επίσης είναι το περιβάλλον, π.χ. η ύπαρξη ενός υποστηρικτικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η κουλτούρα μπορούν να υποκινήσουν την επιχειρηματικότητα.

Προσεγγίσεις της Επιχειρηματικότητας: Περίληψη

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις σχετίζονται με συγγραφείς όπως ο Kirzner και ο Schumpeter – αντίθετες απόψεις για τον ρόλο του επιχειρηματία.

Η προσέγγιση των ψυχολογικών χαρακτηριστικών μπορεί να προσδιορίσει τις στάσεις ειδικά απέναντι στον κίνδυνο και την εκφορά κρίσης – αλλά δεν λαμβάνει υπόψη την επιρροή του περιβάλλοντος.

Η κοινωνικο–συμπεριφορική προσέγγιση λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο του περιβάλλοντος ως βασικού παράγοντα και τις κοινωνικές επιρροές, ιδίως τον ρόλο του κοινωνικού κεφαλαίου.

Οι προσεγγίσεις της επιχειρηματικής μάθησης αναγνωρίζουν τον δυναμικό χαρακτήρα της διαδικασίας της επιχειρηματικότητας.